

УДК 004:658.5

*Одарченко Р.С. д.т.н., професор,
Ассаул О.Ю. здобувач,
Іщук К.І. здобувач*

Національний університет «Київський авіаційний інститут»

ОЦІНКА ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ЦИФРОВОЇ ЗРІЛОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасній економіці цифрова зрілість виступає не лише мірою впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, але й ключовим індикатором здатності підприємства генерувати нову цінність, адаптуватися до ринкових змін та забезпечувати сталий розвиток. Однак, незважаючи на визнану важливість цифрової трансформації, методологія оцінювання її результатів залишається фрагментованою. Існує значна кількість моделей цифрової зрілості (Digital Maturity Models, DMM), які суттєво відрізняються за архітектурою, охопленням та методами розрахунку.

Аналіз провідних світових підходів (зокрема DMAT Європейської Комісії, TM Forum DMM, моделей консалтингових компаній Deloitte, Gartner, McKinsey DQ) дозволяє виокремити шість структурних компонентів, за якими їх доцільно порівнювати: виміри, шкальні елементи, вагові коефіцієнти, рівні зрілості, інструменти оцінки та шлях еволюції. Для підприємств зі складною технологічною інфраструктурою цей перелік необхідно розширити критерієм здатності інтегрувати об'єктивні операційні дані.

Проведена оцінка існуючих підходів виявила низку критичних недоліків. По-перше, близько 72% сучасних DMM мають суто описовий (дескриптивний) характер. Вони фіксують стан «як є», але не містять алгоритмів адаптивного управління для переходу до цільового стану. По-друге, крос-галузеві моделі (наприклад, DMAT або Gartner) застосовують принцип лінійної агрегації або відсутність вагових коефіцієнтів, що ігнорує нерівномірний вплив різних факторів на ефективність виробництва. По-третє, фундаментальною проблемою є домінування методу самооцінювання (self-assessment). Суб'єктивне опитування менеджменту створює ризик значного викривлення результатів, оскільки повністю ігнорує операційний шар даних (Operational Data Layer) – об'єктивні технічні показники ефективності (KPI), такі як час відновлення сервісу (MTTR), доступність мережі чи рівень автоматизації.

Усунення цих недоліків вимагає переходу від статичних анкетних методів до гібридних моделей оцінки. Ефективний підхід має

поєднувати суб'єктивні оцінки організаційно-культурних вимірів із автоматизованим збором технічних KPI безпосередньо з інформаційних систем підприємства (наприклад, OSS/BSS), використовуючи механізми адаптивного зважування.

Зокрема, пропонується використання вдосконаленого інтегрального індексу цифрової зрілості, який обчислюється на основі скоригованих вимірів та галузевого бенчмаркінгу за формулою:

$$D_{\text{enhanced}} = \gamma \times (w_i \times D_i) \times (1 - \gamma) \times B_{\text{overall}}$$

де D_{enhanced} – розширений індекс цифрової зрілості; D_i – значення i -го виміру після коригування на коефіцієнт достовірності (Reliability Factor) та операційні дані; w_i – ваговий коефіцієнт виміру, що визначається специфікою галузі; B_{overall} – нормоване значення, розраховане порівняно з галузевими бенчмарками; γ – коефіцієнт, що визначає ступінь впливу внутрішніх даних порівняно із зовнішнім бенчмаркінгом ($\gamma \in [0;1]$).

Таким чином, оцінка підходів до вимірювання цифрової зрілості доводить необхідність відмови від універсальних дескриптивних моделей на користь галузево-адаптованих інструментів. Інтеграція об'єктивних метрик ефективності та механізмів динамічного зважування дозволяє перетворити оцінку цифрової зрілості з інструменту простої фіксації стану на дієвий механізм адаптивного управління цифровою трансформацією підприємства.

Список використаної літератури:

1. Joint Research Centre (JRC). Digital Maturity Assessment Tool (DMAT): Framework and Guidelines for EDIHs. European Commission, 2023. 48 p.
2. Pham M. H., Pham T. T. H. Comprehensive review of Digital Maturity Model and Proposal for a Continuous digital transformation process with Digital Maturity Model integration. IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security. 2022. Vol. 22, no. 1. P. 741–757.
3. Thordsen T., Bick M. A decade of digital maturity models: much ado about nothing?. Information Systems and e-Business Management. 2023. Vol. 21. P. 947–976.
4. Valdez-de-Leon O. A Digital Maturity Model for Telecommunications Service Providers. Technology Innovation Management Review. 2016. Vol. 6, no. 8. P. 19–32.